

Ігор Сергійович ПОЛЯКОВ,
кандидат юридичних наук
(Харківський національний університет
внутрішніх справ, м. Харків)

ПРОТИДІЯ ОРГАНІЗОВАНІЙ КОРУПЦІЙНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ У СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ: СИСТЕМНІ ЗМІНИ ПРАВОВИХ ЗАСАД

Стаття присвячена визначенню шляхів удосконалення правових засад протидії організованій корупційній злочинності у секторі безпеки та оборони України. Наведено аргументи на користь необхідності прийняття базового закону «Про засади державної політики у сфері протидії злочинності». Він має визначити системні цілі, принципові підходи, принципи здійснення кримінально-превентивної діяльності, управління у сфері протидії злочинності. У доповнення до нього слід прийняти Закон України «Про кримінологічну експертизу нормативно-правових актів і їх проектів». Доводиться, що проекти законів України та інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини у секторі безпеки та оборони мають підлягати обов'язковій кримінологічній експертизі. З'ясовано, що специфікації потребують норми про функціональні заслони до приватизації об'єктів оборонно-промислового комплексу особами, які можуть вважатися олігархами.

Ключові слова: злочинність, організована злочинність, корупція, сектор безпеки та оборони, національна безпека, протидія злочинності, кримінологічна експертиза, олігарх, закон.

Постановка проблеми. Організована злочинність у секторі безпеки і оборони України здебільшого пов'язується з корупцією. Традиційно цей сектор обігу державних грошових ресурсів, майна був і залишається привабливим для білокомірцевої злочинності. Серед іншого, саме корупційна організована злочинність стала одним з факторів дисфункції оборонно-промислового комплексу, а також у значній мірі військ напередодні повномасштабної збройної агресії російської федерації. На жаль, змушені констатувати, що значна частина корупційних схем

функціонує і на тлі повномасштабної війни. У зв'язку з цим посилення національної безпеки за цим напрямом вимагає негайних, рішучих та, водночас, системних дій.

Проблеми протидії корупційній злочинності розглядалися у працях О. М. Бандурки, Ю. В. Бауліна, В. І. Борисова, О. Ю. Бусол, В. О. Глушкова, В. В. Голіни, С. М. Гусарова, І. М. Даньшина, О. О. Дудорова, А. П. Закалюка, О. Г. Кальмана, А. Т. Комзюка, О. М. Литвака, О. М. Литвинова, Д. С. Машлякевича, М. І. Мельника, В. О. Навроцького, А. В. Носача, Ю. В. Орлова, М. І. Хавронюка, В. І. Шакуна, В. К. Шкарупи, О. Н. Ярмиш, А. М. Яценка та інших дослідників. Разом з тим, визнаючи значущість наявних напрацювань, не можна не відмітити і того, що всі Водночас, протидія організованій корупційній злочинності у секторі безпеки та оборони України й досі не мала свого комплексного вирішення та потребує подальших розробок, в тому числі з урахуванням фактору війни та кримінологічних прогнозів повоєнного переходу.

Метою цієї статті є визначення перспективних шляхів системних змін у правових засадах протидії організованій корупційній злочинності в секторі безпеки та оборони.

Виклад основного матеріалу. У зв'язку з ініціативами щодо перегляду підходів до протидії організованій злочинності в Україні можливо висловити декілька пропозицій концептуального та нормопроектного характеру, яка гуртуються на таких методологічно значущих заувагах.

Варто зазначити, що організована злочинність – комплексний соціально-правовий, кримінологічний феномен, який відтворюється як у традиційній загальнокримінальній сфері (ординарні групові злочини проти власності, незаконне заволодіння транспортними засобами, бандитизм, пенітенціарна організована злочинність, наркозлочинність тощо), так і у ключових секторах економіки, інститутах політики. Хоча й послабився, проте зберігає свій вплив на політичну систему України олігархат, що імовірно здатен посилити свій функціонал у повоєнний період, в тому числі й при активному розгортанні корупційних схем експлуатації післявоєнних відновних (цільових) фондів. У зв'язку з цим стратегічною є задача максимального послаблення впливовості олігархів на органи державної влади. Ця задача є системною не вирішується і принципово не може бути вирішена тільки засобами одного Закону України «Про запобігання загрозам національній безпеці, пов'язаним із надмірним впливом осіб, які мають значну економічну та політичну вагу в суспільному житті (олігархів)». Удосконалюючи національні основи протидії організованій злочинності, наша держава повинна виходити з глибини сутності, різноманітності проявів організованої злочинності, а не лише з розуміння її як кількісного вираження сукупності злочинів, що вчиняються у зв'язку зі створенням і діяльністю організованих злочинних угруповань.

Як видається необхідними є три ключові кроки системного значення у сфері удосконалення правового регулювання протидії злочинності:

1. Прийняття базового Закону України «Про засади державної політики у сфері протидії злочинності». Базовість закону означає, перш за все, нормативно-утворюючий єдиний формат кримінологічного дискурсу, а також смислів, пріоритетів, цілей протидії злочинності, які дозволятимуть утримувати метасистему як цілісність, активно й усвідомлено її конструювати засобами законотворчості. Втім, значення базового закону у сфері протидії злочинності вбачається не тільки і не стільки в унормуванні методів та напрямів протидії злочинності, скільки у нормативно-правовому закріпленні засад державної політики у вказаній сфері. Саме ця обставина наділить вказаний закон властивістю базовості для правового забезпечення кримінологічної практики¹.

Принагідно зауважимо, що ідея розробки і прийняття закону саме про засади чи-то основи державної політики у сфері протидії злочинності не є новою. Більше того, рішенням РНБО «Про стан злочинності у державі та координацію діяльності органів державної влади у протидії злочинним проявам та корупції» від 11.09.2009 р., введеного в дію Указом Президента України від 27.10.2009 р.² № 870/2009 планувалося до 01.04.2010 р. розробити та подати до Верховної Ради України проекти законів «Про статистику злочинності та інших правопорушень», «Про основи державної політики щодо протидії злочинності», «Про профілактику злочинів та інших правопорушень», «Про кримінологічну експертизу проектів нормативно-правових актів». Втім, по-перше, це рішення не було в повній мірі реалізоване й скасоване рішенням РНБО від 28.04.2014 р. По-друге, ознайомлення за текстом розробленого проекту Закону «Про основи державної політики щодо протидії злочинності» дозволяє стверджувати, що він є до певної міри незбалансованим. Серед позитивних рис можна відмітити комплексне дефініціювання спрямованості державної політики у вказаній сфері, а також мети, завдань, принципів відповідної діяльності. Згідно з проектом, державна політика щодо протидії злочинності спрямована на запобігання виникненню умов, що сприяють учиненню злочинів, удосконалення методів роботи з їх профілактики, припинення, виявлення, розкриття та розслідування, забезпечення об'єктивного розгляду в судах, забезпечення захисту конституційних прав та свобод людини на основі чітко визначених пріоритетів, створення умов для проведення ефективної правової та виховної роботи серед населення, поступового нарощування зусиль у цій сфері правоохоронних органів, центральних і місцевих органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим та громадськості³.

¹ Шабельніков С. К. Кримінологічне законодавство України: феномен та наукові засади розвитку : дис. ... докт. філософ. : 081 «Право» / Харківський національний університет внутрішніх справ, 2020. С. 92.

² Про стан злочинності у державі та координацію діяльності органів державної влади у протидії злочинним проявам та корупції : рішення Ради національної безпеки та оборони України від 11.09.2009 р. (скасовано на підставі рішення Ради національної безпеки та оборони України від 28.04.2014 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0012525-09#Text>.

³ Шабельніков С. К. Кримінологічне законодавство України: феномен та наукові засади розвитку : дис. ... докт. філософ. : 081 «Право» / Харківський національний університет внутрішніх справ, 2020. С. 92.

Водночас не можна не помітити, що в проекті закону так і не надано визначення державній політиці щодо протидії злочинності, не окреслено її ідейних засад, базових орієнтирів, установок. А це є ключовим при визначенні саме засад вказаної політики, від якої розгортатиметься системний вплив на криміногенну обставноку, з'являться важелі інституціоналізації специфічних антикримінальних механізмів, таких як кримінологічна експертиза. Базовим законом варто закріпити визначення цієї політики, суб'єктів, принципи, цілі, основні напрями протидії злочинності, види, форми і методи профілактики, запобігання злочинам, правові засади кримінологічної експертизи, моніторингу, координації діяльності відповідних суб'єктів, публічно-приватного партнерства та міжнародної співпраці з питань протидії злочинності. Ним має бути втілена основана ідея про кримінологічну політику як публічно консолідовану волю вільних громадян до науково обґрунтованого, цілеспрямованого, керованого обмеження конвенційно небезпечних проявів сваволі шляхом усунення або послаблення впливу її причин та умов на стратегічній, плановій, програмній та оперативній основах У зв'язку з цим виходимо з пропозицією розглянути проект Закону України «Про засади державної політики у сфері протидії злочинності»¹.

2. На виконання положень п. 2.8 Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки (забезпечення обов'язкового проведення кримінологічної експертизи проектів законів про внесення змін до кримінального, кримінального процесуального та суміжного законодавства України²) – формування законодавчих засад здійснення кримінологічної експертизи нормативно-правових актів і їх проектів, в тому числі проектів законів про кримінальну відповідальність та про внесення змін та доповнень до Кримінального процесуального кодексу України. Потреба у запровадженні такого роду експертного забезпечення правотворчості у вітчизняній кримінологічній доктрині обґрунтована вже давно³; розроблені необхідні науково-методичні засади; є всі підстави для прийняття відповідних нормативно-правових актів та запуску функціонування вказаного інституту кримінально-превентивної практики. У зв'язку з цим виходимо з пропозицією розглянути проект Закону України «Про кримінологічну експертизу нормативно-правових актів і їх проектів», а також відповідні Методичні рекомендації щодо проведення кримінологічної експертизи нормативно-правових актів і їх проектів.

3. Прийняття Закону України «Про регулювання лобістської діяльності в Україні». Лобізм завжди присутній при народженні практично всіх

¹ Там само. С. 98.

² Комплексний стратегічний план реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки : Указ Президента України від 11 травня 2023 року № 273/2023. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2732023-46733>.

³ Орлов Ю. В. Кримінологічна експертиза нормативно-правових актів і їх проектів: науково-методичне забезпечення : монографія. Сімферополь : КРП «Видавництво «Кримнавчпеддержвидав»», 2010. 266 с.

політично і економічно значущих рішень як на рівні уряду, президентського корпусу, так і на рівні законодавчої влади. Лобізм у широкому розумінні є системою цілеспрямованого впливу різноманітних груп на владні структури з метою задоволення своїх інтересів. В Україні, на відміну від інших країн, де «групи тиску» можуть відстоювати свої інтереси на підставі законів, які прямо або побічно застерігають їх права та обов'язки, лобі й досі залишаються поза законом. Відсутність гласності накладає на цю діяльність особливий відбиток – кримінальний, пов'язаний з корупцією. Це ж підтверджується результатами соціологічного дослідження, проведеного Інститутом прикладних гуманітарних досліджень у рамках Канадсько-Українського проекту сприяння доброчесності в Україні. Зокрема, зазначається, що загрозливого поширення набув так званий «корупційний лобізм», тобто такі технології лобіювання, що використовують підкуп чиновників та інші корупційні засоби. У міжнародних антикорупційних актах звертається увага на необхідність «розрізнення лобізму, як однієї з політичних технологій в демократичному суспільстві, та «корупційного лобізму», який базується на деформаціях демократичних інститутів»¹. Дослідники Світового банку для визначення цього явища користуються поняттям «захоплення держави» (State Capture) і вважають його більш суспільно небезпечним, ніж намагання чиновників за допомогою корупційних дій контролювати ті чи інші сфери². Тому зайвим буде, напевно, наводити додаткові аргументи щодо криміногенної небезпечності тіньового лобізму.

Зауважимо, що організована злочинність чинить суттєвий вплив на параметри демократичного/квазідемократичного політичного режиму (за авторитарного, тоталітарного режиму такий вплив практично виключається) як способу, форму розпорядження владою. Це виявляється і у формі тіньового лобізму, за якого організовані злочинні угруповання відіграють активну роль груп тиску, і безпосередньої участі їх учасників в політичних відносинах, інклюзивність в державний апарат, входження до парламентського, урядового корпусу. Відтак, організована злочинність, інтегруючись з публічними органами влади, зумовлює й зворотній зв'язок. Використання законодавчих інструментів (в тому числі й засобів декриміналізації окремих груп діянь, як, скажімо, це відбулося у 2011 році з декриміналізацією так званої товарної контрабанди в Україні) задля досягнення злочинних цілей, використання з аналогічною метою можливостей урядування передбачає й встановлення контролю над правоохоронною системою задля забезпечення безпечності злочинних промислів.

За такою схемою відбувається й загальна дисфункція судових та

¹ Канадсько-український проект сприяння доброчесності. Підсумковий звіт. URL: <https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKewJPuPLCpPLJAhWrs3IKHR7GCXAQFggaMAA&url=http%3A%2F%2Fold.acrc.org.ua%2Ffile.bGg>.

² Орлов Ю.В. Політико-кримінологічна теорія протидії злочинності : монографія. Харків : Діса плюс, 2016. 656 с.

правоохоронних органів, до принципів організації діяльності яких планомірно впроваджуються засади управління в злочинному середовищі (взаємними патронажу, принципи особистої, командної відданості, локальний авторитаризм тощо), корупція набуває стійких інституційних ознак. Через це й сам політичний режим деформується, численні його складові стають переходять із розряду сутнісних до розряду атрибутивних. Функціонально імітаційна модель державного апарату загалом сягає досконалого розвитку. Стабілізація соціально-політичної, економічної ситуації, правоохоронної системи в цих контурах призводить до глибинної криміналізації суспільства. Звикання до феномену злочинності, тотальна корупціоналізації сфери публічних відносин закладає стратегічні засади деградації такого суспільства, його стагнації на фоні правового, політичного нігілізму, делегітимізації державної влади. Через це під загрозу підпадає й національна безпека; держава як метасоціальний інститут втрачає своє ціннісно-сміслову ядро. Воно розмивається, набуває аморфних, чітко не візуалізованих та не артикульованих ознак. Наслідки такого стану справ в Україні наочно проявилися спочатку у період листопад 2013 – лютий 2014 року та зумовили масові акції протесту, а згодом й самоусунення низки вищих посадових осіб від влади. Одним з інструментів, у комплексі з іншими, використання якого може знизити криміногенні ризики впливу олігархату на політику – це Закон України «Про регулювання лобістської діяльності в Україні». Його розробка – справа окремих міждисциплінарних зусиль (наукових досліджень та нормопроектної роботи) кримінологів, правників-конституціоналістів, адміністративістів.

На окрему увагу заслуговують проблеми правового захисту відносин у сфері оборонно-промислового комплексу. Оборонно-промисловий комплекс України є складовою частиною сектору безпеки та оборони, основним завданням якого є забезпечення оперативних можливостей сил і засобів цього сектору через постачання нових зразків озброєння, а також модернізацію існуючої військової та спеціальної техніки. Згідно з законом України «Про національну безпеку України», цей комплекс охоплює сукупність органів державного управління, підприємств, установ і організацій у сфері промисловості та науки, які займаються розробкою, виробництвом, модернізацією та утилізацією продукції військового призначення, а також надають послуги в інтересах оборони для забезпечення сил безпеки та оборони, здійснюють постачання товарів військового призначення та подвійного використання, а також надають послуги військового призначення в рамках військово-технічного співробітництва з іншими країнами¹. Однак, в цій сфері нерідко трапляються випадки злочинних порушень з боку службових осіб, які пов'язані з тіншовими схемами з представниками державної влади, контролюючими органами, військово-комерційними структурами та

¹ Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#n355>.

організованими злочинними угрупованнями. Це призводить до конвертації мільйонних прибутків за участю як легальних, так і фіктивних суб'єктів господарської діяльності, а також до відтоку капіталу за межі країни. Злочинність в оборонно-промисловому комплексі підриває основи національної безпеки, збільшуючи вразливість населення України до злочинів агресії, воєнних та інших злочинів¹.

З метою удосконалення правового регулювання протидії організованій злочинності в ОПК необхідним видається коригування положення Закону України «Про запобігання загрозам національній безпеці, пов'язаним із надмірним впливом осіб, які мають значну економічну та політичну вагу в суспільному житті (олігархів)» від 23.09.2021 р. Йдеться про внесення змін і доповнень до цього Закону, спрямованих на встановлення заборони особам, які визнані у передбаченому законом порядку особами, які мають значну економічну та політичну вагу в суспільному житті (олігархами) та включені до відповідного Реєстру, брати участь у приватизації об'єктів ОПК України. Аналогічні заборони варто встановити й щодо представників олігархів та осіб, з ними пов'язаними².

Проте цілком очевидно, що однією заборонаю досягнути відповідних результатів навряд чи вдасться. Необхідне формування правових механізмів забезпечення примусового виконання положень закону «про деолігархізацію». Йдеться про дослідження проблеми криміналізації діянь щодо приховування інформації про контакти з особами, які мають значну економічну та політичну вагу в суспільному житті (олігархами), або їхніми представниками. Це відкриє можливість для провадження оперативно-розшукових заходів із встановлення, документування зв'язків олігархів з іншими особами й спроб впливу на політичне, економічне життя країни, намагання обійти заборону на приватизацію, використовуючи «підставних» осіб. Без запуску відповідного юстиціального механізму законодавча заборона на участь у приватизації взагалі та об'єктів ОПК залишиться «мертвою нормою».

У зв'язку з цим доречним видається внести такі зміни: а) до ч. 6 ст. 8 Закону України «Про запобігання загрозам національній безпеці, пов'язаним із надмірним впливом осіб, які мають значну економічну та політичну вагу в суспільному житті (олігархів)» від 23.09.2021 р. внести зміни, виключивши таку форму відповідальності за порушення обов'язку подавати декларацію про контакти з олігархами, їх представниками, як політична та/або дисциплінарна відповідальність (перша – явище ефимерне у вітчизняних широтах, а друга – явно не відповідає характеру

¹ Ярусевич А. С. Адміністративно-правовий статус суб'єктів управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі: дис. ...док. філософ. 081. Суми. 2023. С. 115–116; Сайпівич Р. П. Оперативно-розшукове забезпечення протидії злочинності в оборонно-промисловому комплексі України. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія ПРАВО. 2024. Вип. 84. Ч. 4. С. 120.

² Кожушко С. О. Кримінологічні засади протидії злочинності в оборонно-промисловому комплексі України : дис. ... докт. філос. : 081 «Право» / Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків, 2021. С. 164–165.

суспільної небезпечності діяння), а також доповнити вказівкою на можливість настання кримінальної відповідальності за невиконання вимог щодо декларування інформації про контакти з олігархом і викласти її у такій редакції: «Порушення обов'язку подання декларації про контакти, передбаченого цією статтею, є підставою для притягнення особи до кримінальної відповідальності» б) внести доповнення КК України щодо встановлення кримінальної відповідальності за порушення вимог законодавства про декларування інформації про контакти з особами, які мають значну економічну та політичну вагу в суспільному житті¹.

Висновки. Удосконалення правових засад протидії злочинності має рамочну функцію, формує загальний правовий контекст, орієнтування антикримінальної діяльності. Саме тому законодавча база такої діяльності має бути адекватною, адаптивною, безпрогальною. Наведено аргументи на користь необхідності прийняття базового закону «Про засади державної політики у сфері протидії злочинності». Він має визначити системні цілі, принципові підходи, принципи здійснення кримінально-превентивної діяльності, управління у сфері протидії злочинності. У доповнення до нього слід прийняти Закон України «Про кримінологічну експертизу нормативно-правових актів і їх проєктів». На нашу думку, проєкти законів України та інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини у секторі безпеки та оборони мають підлягати обов'язковій кримінологічній експертизі. Окремо варто удосконалити кримінологічно-деолігархічне законодавство. Специфікації потребують норми про функціональні заслони до приватизації об'єктів оборонно-промислового комплексу особами, які можуть вважатися олігархами.

Такі кроки, на нашу думку, сприятимуть внесенню упорядкованості, елементу стратегічності в управління протидією злочинності взагалі та організованої корупційної злочинності в секторі безпеки та оборони України, зокрема.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Канадсько-український проєкт сприяння добродієвості. Підсумковий звіт. URL: <https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwjPuPLCpPLJAhWrs3IKHR7GCXAQFggaMAA&url=http%3A%2F%2Fold.acrc.org.ua%2Ffile.bGg>
2. Кожушко С. О. Кримінологічні засади протидії злочинності в оборонно-промисловому комплексі України : дис. ... докт. філос. : 081 «Право» / Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків, 2021. 236 с.

¹ Кожушко С. О. Кримінологічні засади протидії злочинності в оборонно-промисловому комплексі України : дис. ... докт. філос. : 081 «Право» / Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків, 2021. С. 165–166.

3. Комплексний стратегічний план реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки : Указ Президента України від 11 травня 2023 року № 273/2023. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2732023-46733>.

4. Орлов Ю.В. Політико-кримінологічна теорія протидії злочинності : монографія. Харків : Діса плюс, 2016. 656 с.

5. Орлов Ю.В. Кримінологічна експертиза нормативно-правових актів і їх проєктів: науково-методичне забезпечення : монографія. Сімферополь : КРП «Видавництво «Кримнавчпеддержвидав»», 2010. 266 с.

6. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#n355>.

7. Про стан злочинності у державі та координацію діяльності органів державної влади у протидії злочинним проявам та корупції : рішення Ради національної безпеки та оборони України від 11.09.2009 р. (скасовано на підставі рішення Ради національної безпеки та оборони України від 28.04.2014 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0012525-09#Text>.

8. Сайипович Р. П. Оперативно-розшукове забезпечення протидії злочинності в оборонно-промисловому комплексі України. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія ПРАВО. 2024. Вип. 84. Ч. 4. С. 118–124.

9. Шабельніков С. К. Кримінологічне законодавство України: феномен та наукові засади розвитку : дис. ... докт. філософ. : 081 «Право» / Харківський національний університет внутрішніх справ, 2020. 262 с.

10. Ярусевич А. С. Адміністративно-правовий статус суб'єктів управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі: дис. ...док. філософ. 081. Суми. 2023. 240 с.

Стаття надійшла до редакції 02.09.2024

Ihor S. POLYAKOV,

PhD in Law

(Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv, Ukraine)

COMBATING ORGANIZED CORRUPTION CRIME IN THE SECTOR OF SECURITY AND DEFENSE OF UKRAINE: SYSTEMATIC CHANGES TO THE LEGAL PRINCIPLES

The article is devoted to the determination of ways to improve the legal framework for combating organized corruption crime in the security and defense sector of Ukraine. Arguments are given in favor of the need to adopt the basic law "On the principles of state policy in the field of combating crime". It should define system goals, principled approaches, principles of criminal preventive activities, management in the field of combating crime. In addition to it, the Law of Ukraine "On criminological examination of normative legal acts and their drafts" should be adopted. It is proved that draft laws of Ukraine and other legal acts regulating

relations in the security and defense sector should be subject to mandatory criminological examination. It was found out that the specifications require a rule on functional barriers to the privatization of objects of the defense-industrial complex by persons who can be considered oligarchs.

Keywords: *crime, organized crime, corruption, security sector and harrows, national security, crime prevention, criminological examination, oligarch, law.*